

S a ž e t a k

Igor Čatić, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb
UDK 801.3:001.4:808.62, stručni članak, primljen za tisak 26. svibnja 1986.

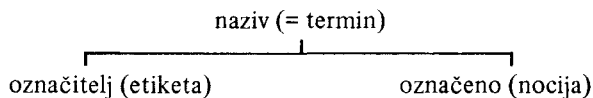
Terms stručno nazivlje *and* terminologija

The author considers the question whether the foreign term *termin* and the native term *naziv* are synonymous.

JOŠ O NAZIVU I TERMINU, NAZIVLJU I TERMINOLOGIJI

Milica Mihaljević

Analizirajući prilog dr. I. Čatića koji se osvrće na moj članak *Nazivlje i terminologija*, kao prvo moram istaknuti da se u suštini slažem sa svime što je u njegovu članku izneseno, te da je prividno neslaganje i ovdje uvjetovano samo terminološki neusklađenostima. Potpuno se slažem s time da je nužno razlikovati ono što dr. Čatić naziva PRPOJ i DRPOJ te da PRPOJ i DRPOJ nisu istoznačnice bez obzira kako se zvali. Primijenimo li terminološko nazivlje iz moga članka na shemu dr. Čatića dobit ćemo shemu:

Također se slažem s tvrdnjom da je potrebno raditi na jedinstvenom opisivanju pojmova te da je izgrađen pojmovni sustav (pojmovlje) preduvjet izgradnji pouzdanog nazivlja koje se stvara za iste pojmove (tj. za isti pojmovni sustav) na svakom od službenih jezika. Jedino nazivlje kako je određeno u mom članku nije samo sustav označitelja, tj. etiketa već sustav naziva (=termina) koji se upotrebljavaju u nekoj grani znanosti ili umjetnosti. Nazivlje uključuje pojmovlje dane znanosti za koje su utvrđeni odgovarajući označitelji (etikete). Zbog toga mislim da nije potrebno razlikovati rječnik nazivlja od terminološkog rječnika (ta dva naziva smatram istoznačnicima). Razlikuju se međutim prijevodni rječnici (rječnici koji navode prijevode na dva ili više jezika) od objasnidbenih rječnika koji uz naziv daju i njegovu odrednicu (definiciju, a ponekad i sliku ili primjer upotrebe).

Na kraju bih još željela upozoriti na čest nesporazum oko upotrebe sufiksa *-ač* u tvorbi naziva koji znače alat, naprave i sprave (u tekstu I. Čatića *glodač*). O tom je problemu pisao dr. Stjepan Babić u članku *Sufiksi -ač i -lo u tvorbi tehničkog nazivlja*¹ pa ću ja ovdje ponoviti zaključak iz njegova članka:

„Naime u tvorbi novih tehničkih naziva prevladalo je pravilo koje nema ni lingvističko ni puno terminološko opravdanje. Ono nije nigdje tako oštro formulirano kao što se oštro nastoji provoditi. Prema sadanjoj praksi glasilo bi ovako:

¹ Elektrotehničar, 5/1983., str. 159.

Novi nazivi za čovjeka vršitelja radnje tvore se sufiksom *-ač* i *-ar*, a za alat, naprave i (jednostavnije) sprave tvore se sufiksom *-lo*. Sufiksom *-ač* ne smiju se tvoriti nazivi koji znače alat, naprave i sprave.

Odmah valja reći da je to pravilo lingvistički neodrživo i da ono za nazivlje ni jedne struke ne može biti valjano ni plodno, već da izgradnji svakoga nazivlja nanosi štetu.”

Mislim da ova rasprava još jednom dokazuje koliko su terminološki problemi važni. Uzrok je mnogih nesporazuma samo u tome što isti označitelj (u ovom slučaju *naziv*) nekome znači jedno, a drugome drugo.

S a ž e t a k

Milica Mihaljević, Istraživački centar JAZU, Zagreb
UDK 801.3:001.4:808.62, stručni članak, primljen za tisak 26. svibnja 1986.

More on terms naziv and termin, nazivlje and terminologija

The author expressed the view that the foreign term *termin* and the native term *naziv* are synonymous.

O S V R T I

NEZARDIV ČELIK

Imamo li u hrvatskom književnom jeziku valjanu riječ za tuđicu „*rostfraj*” (od njem. riječi „*rostfrei*”), koja nam označuje otpornost neke kovine prema rđanju, tj. nagrizanju površine kovine kao posljedice kemijskog ili elektrokemijskog djelovanja atmosfere, vode, kemikalija, i dr.?

Zanimljivo je (a donekle i razumljivo) da tu riječ koja je dospjela u Hrvatsku iz tehnički razvijenijeg Zapada ne nalazimo u našim jednojezičnim i višejezičnim rječnicima što su tiskani potkraj prošlog i u prvoj polovici ovog stoljeća.

No sve učestalija upotreba, a kasnije i vlastita proizvodnja takvih, izvanredno otpornih vrsta čelika i u našoj zemlji zahtijevala je i vlastitu riječ za tu tuđicu pa se u našim novijim višejezičnim rječnicima za njemačku riječ „*rostfrei*”, englesku „*stainless*” odnosno francusku „*inoxydable*” većinom ne nalazi jedna riječ, nego se ona prevodi opisno, ovim riječima:

- *bez rđe*^(1, 6),
  - *koji ne rđa*^(2, 8, 9),
  - *što ne rđa*⁽⁶⁾,
  - *otporan na rđu*⁽⁷⁾,
  - *nepodložan rđi*⁽⁷⁾, ili
  - *ne rđav*⁽⁸⁾,
- a rjeđe riječju:
- *bezrđan*⁽³⁾
  - *nerđajuć*^(4, 5),
  - *nerđavan*⁽⁹⁾, ili
  - *nerđavljiv*⁽⁹⁾.

Jesu li riječi iz ovog potonjeg niza dobro napravljene?

¹Vinko i Ivan ESIH: Njemačko-hrvatski rječnik, Zagreb, 1941, str. 555; ²Langenscheidtov džepni rječnik – Englesko-hrvatskosrpski, Zagreb, 1970, str. 444; ³Langenscheidtov univerzalni rječnik – Hrvatskosrpsko-njemački/Njemačko-hrvatskosrpski, Zagreb, 1973, str. 356; ⁴Zeljko BUJAS: (Drvodelićev) Englesko-hrvatski ili srpski rječnik, Zagreb, 1978, str. 710; ⁵Rudolf FILIPOVIĆ (urednik): Englesko-hrvatski ili srpski rječnik, Zagreb, 1980, str. 1069; ⁶Marija UROIĆ: (Hurmov) Njemačko-hrvatski ili srpski rječnik,